

структура та функціональні повноваження підрозділів апарату є занадто розгалуженою, прослідковується дублювання завдань у низці підрозділів та нагромадження другорядних завдань, а окремі елементи забезпечення законотворчого процесу, зокрема його планування, взагалі залишаються поза увагою.

Використані джерела інформації:

1. Історія українського парламентаризму: від допарламентських форм організації політичного життя до сьогодення. Біографії та законотворча діяльність депутатів Верховної Ради України I-VI скликань / голова ред. ради В.М. Литвин. НАН України. Інститут історії України. – К. : Дніпро, 2010. – 816 с.
2. Про структуру і штати Секретаріату та Управління Справами Верховної Ради України; Постанова Президії Верховної Ради України, 20 квіт. 1992 р. – Режим доступу : www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2282-12.
3. Про структуру і штати Секретаріату Верховної Ради України; Постанова Президії Верховної Ради України, 31 жовт. 1994 р. – Режим доступу : www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/181/94-пв.
4. Про структуру апарату Верховної Ради України; Постанова Верховної Ради України, 3 лип. 1997 р. // Офіційний вісник України. – 1997. – № 28. – С. 31.
5. Про Регламент Верховної Ради України; Закон України, 10 лют. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14. – С. 412.
6. Конституція України; Закон України, 28 черв.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
7. Шляхи вдосконалення роботи Апарату Верховної Ради України – пріоритетні кроки: матеріали семінару у Верховній Раді України / упоряд. М. В. Нехоца. – К. : Вид-во ВРУ, 2010. – 107 с.

Рецензент: Шаповал В.М., д.ю.н., професор.

УДК 35

Козак В.І.,
аспірант кафедри
управління суспільним розвитком
Національної академії державного
управління при Президентіві України

СТАН КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ТА АДМІНІСТРАТИВНА РЕФОРМА ЯК МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ ЇЇ

У статті зроблено оцінку стану антикорупційної політики в сучасній Україні. Означено тенденції якісних змін в сфері запобігання та протидії корупції. Сфокусовано увагу на необхідності проведення адміністративної реформи із комплексом антикорупційних заходів.

В статье сделана оценка состояния антикоррупционной политики в современной Украине. Определены тенденции качественных изменений в сфере предотвращения и противодействия коррупции. Сфокусировано внимание на необходимости проведения административной реформы с комплексом антикоррупционных мероприятий.

The article makes an evaluation of the anti-corruption policy in modern Ukraine. The tendencies of qualitative changes in the field of preventing and combating corruption. Focused attention on the need for administrative reform with a set of anti-corruption measures.

Постановка проблеми. Проведення антикорупційної реформи в Україні є важливим механізмом підвищення ефективності державного управління, реалізація замовлення суспільства на вдосконалення надання державними інститутами влади та органами місцевого самоврядування публічних послуг, створення зрозумілих процедур контролю за владою та зменшення корупції.

Актуальність теми дослідження визначається перш за все тим, що в сучасній Україні корупція є однією з основних проблем на шляху суспільного розвитку. Перед державою на короткострокову і середньострокову перспективу стоїть одне з головних завдань – вироблення дієвих механізмів щодо її подолання.

Досвід соціально-економічних реформ у західних країнах та суспільно-політичних перетворень у східноєвропейських державах довели, що підвищення ефективності і результативності державного управління, реалізовані через інструменти та механізми політико-правових реформ, створюють умови для успішного функціонування державних інститутів та зниження корупціогенності в суспільстві.

В зв'язку з цим стає важливим вивчення практичних та теоретико-методологічних аспектів здійснення адміністративної реформи й узагальнення практики її реалізації відносно однієї з найактуальнішої проблеми – корупції в публічній сфері суспільних відносин.

Світовим досвідом доведено, що заходи щодо формування механізмів протидії корупції повинні бути пов'язані із заходами щодо вдосконалення державного управління. Кажучи про адміністративні реформи, які проводилися і проводяться в даний час у нашій країні, можна відзначити, що вони повинні мінімізувати наявні недоліки у сфері виконавчо-розпорядчої діяльності, сформувані платформу для подальшого соціально-економічного розвитку країни, укріпити престиж державної служби, а також сприяти вдосконаленню адміністративно-правового статусу державного службовця. Крім того, реформи повинні сформувані сучасні адміністративно-правові засоби попередження і припинення корупції в системі державної служби.

Проте замість очікуваного зниження рівня корупції, її рівень має тенденцію до зростання. Приведемо деякі цифри. За Індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI), що розроблений "Transparency International", Україна в 2012 р. займає 144-е місце, розташувавшись між африканськими Гвінея-Біссу та Конго [12]. Що характерно, починаючи з 2001 року, Індекс сприйняття корупції в Україні залишається практично незмінним близько 2,4 піднявшись до 2,7 тільки в 2007 році.

Незмінний стан корупції в Україні підтверджується і соціологічним опитуванням, що підготовлено Європейською дослідницькою асоціацією у співпраці з Київським міжнародним інститутом соціології в рамках проекту "Об'єднуємося заради реформ (UNITER)". Порівняльний аналіз даних досліджень 2007, 2009 та 2011 років показав, що сприйняття громадянами поширеності корупції залишилось впродовж трьох років незмінним, однак інтенсивність залученості громадян до корупційних схем збільшилася завдяки зростанню кількості державних структур, у яких населення наражається на відверте вимагання хабара з боку чиновників.

Щодо загального рівня досвіду корупції в Україні, то він залишається дуже високим, хоча дослідження 2009 та 2011 років фіксують певне його зниження: в 2011 році 60,1% респондентів заявили, що вони були втягнуті в корупційні стосунки з посадовцями протягом останніх 12 місяців, на відміну від 62,5% у 2009 році та 67% у 2007 році [8, С.5].

Як це не парадоксально, але задекларовані ініціативи Президента В.Януковича з попередження та протидії корупції в системі державного управління та такі, що реалізуються діючою владою впродовж 2010-12 років не зменшили її, а в деяких моментах породили ще більшу корупцію.

Дані дослідження показали, що сприйняття корумпованості влади – і це стосується всіх гілок влади та органів усіх рівнів – за 2011 рік знизилось і практично повернулось до рівня 2007 року. Найбільше корупція й надалі панує у стінах Верховної Ради України, в чому переконані 54,6% респондентів, в судах – 60,4%, ДАІ – 64,4%, міліції – 59,1%, прокуратурі – 51,1% та в системі надання медичних послуг – 60,3%. Кабінет Міністрів України та Президента і його Адміністрацію вважають висококорумпованими дещо менше половини респондентів. Найнижчий рівень корупції, на переконання опитаних, – серед органів місцевої влади (32,7%) [8, С.23].

Названа обставина викликає найсерйознішу заклопотаність у інститутів громадянського суспільства нашої країни. Населення все більш критично оцінюють ефективність діяльності діючої влади в подоланні корупції в окремих сферах суспільного життя. З точки зору громадян відзначено помітне зниження ефективності дій влади щодо подолання корупції [8, С.25].

Особливої уваги заслуговує інформація щодо втягнення різних верств населення до корупційних дій та категорій населення, які найбільше від них потерпають. Результати показали, що найбільше втягнутими в корупційні дії виявилися громадяни молодшого віку, з вищим рівнем освіти та з вищим рівнем матеріального добробуту. Результати опитування зруйнували певні стереотипи щодо того, що корупція є переслідуванням найбільш вразливих груп, призводячи до їхньої ще більшої маргіналізації [8, С.32].

Дослідження довели, що загальна тенденція останніх років у корупційній практиці в Україні є такою, що спостерігається певне

поглиблення корупції – вона проявляється в дедалі більшій кількості сфер людського життя.

За час незалежності в Україні було прийнято багато нормативно-правових актів, що регулюють сферу діяльності, яка підпадає під корупцію. Найбільш відомими з них є Закони України "Про державну службу" (зокрема статті 5, 12, 13, 16, 30); "Про боротьбу з корупцією"; "Про засади запобігання та протидії корупції", "Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень"; "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення".

Активну роль в боротьбі з корупцією здійснювали і президенти України. На сьогоднішній день діючими актами є Укази Президента України "Про обов'язкову спеціальну перевірку відомостей, що подають кандидати на зайняття посад державних службовців" (від 19.11.01 № 1098); "Про першочергові заходи щодо детінізації економіки та протидії корупції" (від 18.11.05 № 1615); "Про Концепцію подолання корупції в Україні "На шляху до доброчесності" (від 11.09.06 № 742); "Про Раду з питань забезпечення реалізації в Україні Порогової програми Корпорації "Виклики тисячоліття" щодо зниження рівня корупції" (від 23.12.06 № 1121); "Про деякі заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної антикорупційної політики" (від 01.02.08 № 80); "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21 квітня 2008 року "Про заходи щодо реалізації національної антикорупційної стратегії та інституційного забезпечення цілісної антикорупційної політики" (від 05.05.08 № 414); "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 31 жовтня 2008 року "Про стан протидії корупції в Україні" (від 27.11.08 № 1101); "Про утворення Національного антикорупційного комітету" (від 26.02.10 № 275, прийнято рішення про утворення, визначено основні завдання НАК); "Питання Національного антикорупційного комітету" (від 26.03.10 № 454, затверджено персональний склад, доручено підготувати пропозиції щодо внесення комплексних змін до нових антикорупційних законів).

Кабінет Міністрів України також не стояв осторонь. Тільки чинних до сьогодні є 18 постанов та 3 розпорядження КМУ, які регулюють питання, що пов'язані з корупцією. Додатково з цим свої підзаконні акти, що пов'язані корупційною та антикорупційною діяльністю, приймали Міністерство фінансів, Головдержслужба та Міністерство юстиції [6].

На перший погляд стає зрозумілим, що кількість документів, які повинні допомагати в боротьбі з корупцією в Україні та знижувати її рівень суттєво зростає з року в рік. І проведенні дослідження показують, що поширення корупції в Україні не сприймається однозначно як наслідок бездіяльності влади [8, С.25]. Однак відсутність активних дій влади із подолання корупції у різних сферах суспільного життя робить свій негативний внесок.

Разом з кількісним зростанням спостерігається зміна якісних характеристик української корупції. Вона стає все більш централізованою і інституціалізованою, якою вона була за часів президентства Леоніда Кучми. Експерти висловлюють очікування, що останнім часом масова низова корупція знову перетворюється на привілейовану, набуває статусу інституційної та переходить з нижніх рівнів державного апарату на вищі [9].

Корупція сьогодні дуже легко інтегрується у владу, сприяючи її централізації, зосереджуючись тільки у вищих ешелонах влади і набуває ознак "корпоративної корупції влади", коли 3-6 груп, які мають доступ до основних фінансових, адміністративних та інших ресурсів, фактично контролюють базові процеси, що відбуваються в державі, визначаючи її політичний курс [7].

Кардинально змінити ситуацію можна лише шляхом усунення корупційних можливостей. Перший крок на цьому шляху – адміністративна реформа [1; 4]. Саме з неї починали країни Східної Європи після розпаду соціалістичного табору [10].

Проведене автором статті на початку 2013 року експертне опитування показало, що до головних чинників, які сприятимуть подоланню та протидії корупції в Україні, респонденти відносять механізми адміністративного реформування. А саме: прискорення децентралізації влади (62,9%), широке запровадження електронного урядування (66,1%), посилення прозорості, підзвітності та відкритості влади (67,1%) та посилення ролі інституцій громадянського суспільства та розширення їх компетенції у виконанні функцій, що нині виконують органи державної влади (54,9%).

Більшість експертів переконані, що ефективному проведенню адміністративної реформи в Україні заважає відсутність волі у політичного керівництва держави (61,3%). Також до головних чинників, що перешкоджають проведенню адміністративної реформи експерти відносять нечіткість конкретних цілей, яких планується досягти під час реформування (50%) та відсутність науково-обґрунтованого підходу щодо її проведення (48,4%).

Суттєво протидіяти корупції можна не лише шляхом тривалих змін законодавства. Багато новацій цілком реально запровадити і без змін законів. На це потрібна лише воля керівників органів державної влади. А умовою адміністративної реформи та подолання корупції є компетентні й активні державні службовці і посадові особи місцевого самоврядування, що здатні протистояти політичному та економічному тиску, й які отримують для цього необхідну суспільну та інституційну підтримку.

З такою думкою погоджуються й експерти. Вони схильні до того, що першим із необхідних заходів для реформування системи органів влади є запровадження в професійно-спеціалізованих та вищих навчальних закладах освітніх програм, тематичних занять з питань протидії корупції (56,5%).

Потрібно також мінімізувати особисте спілкування громадян з чиновниками, які готують або приймають рішення. Експерти вважають, що цього можна досягти за допомогою, як зазначалось вище, повсюдного використання електронного урядування (66,1%), створення "єдиних офісів" (40,3%) та "універсамів" (35,5%) адміністративних послуг. Краще інформування громадян можна забезпечити шляхом функціонування в усіх органах влади веб-сторінок, інших електронних ресурсів, де має розміщуватися інформація щодо їх діяльності та повноважень із систематичним їх оновленням (54,9%) та запровадження в усіх органах влади консультаційних кабінетів та телефонних служб підтримки і надання довідок (30,7%).

Спираючись на результати дослідження, можна зробити висновок, що широке запровадження електронного урядування експерти вважають головним механізмом адміністративного реформування в запобіганні і протидії корупції. Але той стан електронного урядування, який є сьогодні в Україні характеризується як процес лише тільки інформування громадськості про діяльність державних органів із першими спробами запровадження державних он-лайн послуг.

За результатами щорічного рейтингу ООН готовності країн світу до впровадження електронного урядування в 2012 році Україна посіла 68 позицію серед 190 країн світу, поступившись 14 позиціями своєму результаті 2010 року. Це сама негативна динаміка рейтингу з усіх країн Східної Європи і вказує на відставання темпів розвитку технологій електронного урядування в Україні у порівнянні з іншими країнами світу. Найкращі показники в цьому питанні показує Російська Федерація, піднявшись з 59 місця в 2010 році на 27 в 2012 році [13, С. 126].

Світовий досвід запровадження електронне урядування показує, що суттєво зменшуються кількість процедур, які потребують особистої зустрічі державних службовців із громадянами/бізнесом, що призводить до зменшення корупції. В свою чергу зменшення корупції завдяки електронному урядуванню досягається через те, що:

- електронне урядування приводить до спрощення правил та процедур;
- знеособлюється і стандартизується процес надання послуг, зменшуючи дії, що можуть застосовуватися на власний розсуд;
- інформаційно-комунікаційні технології дозволяють краще відслідковувати рішення і дії;
- посилюється громадський контроль, через доступність урядової інформації, що надається он-лайн;
- підвищується кваліфікація державних службовців, зростає культура гарного урядування.

Дуже важливо зрозуміти, що з корупцією слід боротися на етапі прогнозування і моделювання корупційних погроз у всіх сферах суспільного буття, готуючи як інститути влади, так і суспільство до виникнення нових соціально-економічних реалій і формуванню нового

правового антикорупційного поля. В Україні 95% органів каральних і 5% (в кращому разі) займаються прогнозуванням можливих корупційних загроз [7]. А відтак, механізми попередження та припинення корупції в системі державної служби України є кримінально-правовими. Проте, як показує вітчизняний і зарубіжний досвід, кримінальна репресія дуже дорого обходиться державі. В науковій літературі зазначається, що кримінально-правові механізми дуже жорстко впливають на державно-службові відносини. Внаслідок реалізації кримінально-правових механізмів корупція міняє форми, боротьба з якими неефективна за допомогою реалізації норм кримінального права [5].

Все вищевикладене, на наш погляд, переконливо свідчить про те, що політико-правові та адміністративні засоби повинні знаходитися в авангарді державно-правової системи попередження і припинення корупції в системі державної служби. А поки будуть запроваджені всі ці новації по всій Україні, кожен може суттєво зменшити корупційні ризики для себе, детально вивчивши процедуру надання потрібної послуги з боку держави. Найкращим способом боротьби з корупцією на персональному рівні є знання. Чим більше людина знатиме законодавство, механізми вирішення певного питання, тим більше вона буде захищеною від корупції.

З цим погоджуються і експерти віддаючи переваги забезпеченню з боку держави реалізації комплексу заходів, спрямованих на підвищення рівня знань різних верств населення про особисту участь громадян у запобіганні та викритті фактів корупційних діянь (48,4%) та необхідності запровадження у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах освітніх програм, тематичних занять з питань протидії корупції (56,5%).

Антикорупційна реформа буде мати успіх тільки тоді, коли інститути влади зможуть сформувати у населення певну довіру до себе і бажання боротися з корупцією не на словах, а на ділі. Однак, лише 17% населення вірять, що у представників влади є бажання боротися з корупцією. Проте, частка опитаних, які хочуть так вважати, зросла після різкого скорочення в 2009 році. Найбільше бажання подолати корупцію демонструє Президент – у цьому переконані 16,8% опитаних. Віра в бажання решти органів влади різних рівнів подолати корупцію залишається досить низькою – від 6,9% до 8,0%. Після Президента опитані поставили на друге місце органи місцевого самоврядування – 13,5%. Третє місце з 11% займає Кабінет Міністрів України. Обласним органам влади довіряють лише 8% респондентів. Практично з таким же рейтингом довіри знаходиться і Верховна Рада – 7,9%. І найменше кому вірять населення в бажанні подолати корупцію є судова система з рейтингом усього 6,7% [8, С.7]. Результати дослідження показали, що боротьба з корупцією владою всіх рівнів сприймається лише як театральна вистава для народу.

Світовий досвід показує, що зробити державне управління ефективним без дієвих механізмів адміністративного реформування не реально. А тому загальні принципи ефективної адміністративної реформи

у будь-якій країні певною мірою схожі. Це означає, що Україна може послуговуватися світовим досвідом та науковими розробками у цій сфері. Як засвідчує досвід Грузії, "порочне" коло корупції, яке начебто пов'язане виключно з особливостями конкретної місцевості, можна розірвати та – за умови паралельного проведення адміністративного та інституційного реформування – перетворити на виграшне.

На увагу заслуговує адміністративне реформування спрямоване на удосконалення державного апарату та протидію корупції, що було проведене в Грузії з приходом до влади президента Михайла Саакашвілі. Ситуація в Грузії наприкінці 2003 року в соціально-економічному вимірі виглядала катастрофічною. Суспільство було важко хворе на корупцію. Корупційна гідра тісно перепліталась з пануванням "злочинців у законі" та розвалом економіки країни. Країна перебувала на межі розвалу. Державні служби на всіх рівнях займалися купівлею-продажем своїх послуг та масовим збиранням хабарів. Злочинний світ тісно співпрацював із владою та міліцією і жодною мірою не боявся покарань правоохоронних органів. А люди за вирішенням проблем звертались не до судів, а до авторитетів кримінального світу. Опитування тих часів показало, що 75% учнів мріяли у майбутньому стати "злочинцями в законі" або вийти заміж за кримінального авторитета [3].

Суспільна свідомість країни перебувала у, здавалось би, невиліковному стані. Громадяни повністю змирилися з таким станом справ і втратили віру у державні інститути. Спадок, який отримала в 2004 року нова влада Грузії, був незрівнянно важчим за ситуацією в економічному плані, в якому в той же час перебувала Україна. Проте результати, яких вдалося досягти Грузії та Україні впродовж останніх 9 років виявилися зовсім протилежними.

На початок проведення адміністративної та антикорупційної реформ Грузія посідала 134 місце (2005 рік) з Індексом сприйняття корупції 2,3, суттєво поступаючи на той час Україні, яка за дослідженням Transparency International займала в рейтингу 113 місце з Індексом сприйняття корупції 2,6 [11].

Сьогодні Грузія одна з найменш корумпованих держав у світі. За результатами дослідження Transparency International Грузія займає 51 місце, а її Індекс сприйняття корупції в 2012 році склав 5,2 [12].

Як зазначали грузинські реформатори, в основі їхнього успіху лежали потужні заходи з посилення відповідальності та підзвітності. Вони дозволили забезпечити дотримання "правил гри" та незворотність досягнень на шляху реформ.

Можна виокремити комплекс із 10 взаємопов'язаних галузевих чинників, які стали рушійною силою успіхів Грузії, та підсумувати відповідні уроки.

1. Вияв потужної політичної волі. Вражаючий мандат, наданий виборцями, та катастрофічна реальність становища, яке нові лідери Грузії

успадкували від попередньої влади, посилили їх волю та рішучість діяти швидко та наполегливо.

2. Розбудова довіри від самого початку реформ. Нові лідери завдали корупції потужного удару з метою встановлення довіри від самого початку реформ та розширення вікна можливостей, яке відкрили для них виборці. Резонансні арешти корумпованих високопосадовців та кримінальних авторитетів слугували сигналом про те, що влада не терпітиме корупцію та вживатиме найжорсткіших заходів проти неї. Успіхи, досягнуті на початковому етапі, сприяли забезпеченню підтримки подальших дій у виграшному колі взаємопосилюючих реформ.

3. Проведення лобової атаки. Замість того, щоби витратити дорогоцінний час на стратегічне планування, непокоїтися про наслідки та провести консультації щодо плану дій, Уряд здійснив блискавичний напад безпосередньо на корупцію, яка вирувала у широкому колі установ, відповідальних за надання державних послуг. Уряд діяв швидко та загнав корупціонерів у глухий кут.

4. Залучення нових кадрів. Лідери Революції троянд сформували стрижень виконавчої гілки влади. Вони спрямували свої зусилля на те, щоби залучити до роботи і забезпечити гідну зарплатню кваліфікованим кадрам, які часто мали західну освіту та походили з-поза меж політичних кіл та державного управління, аби ті стали на чолі процесів реформування.

5. Обмеження ролі держави. Реформатори були переконані у необхідності обмеження державного регулювання. Вони також були впевнені, що обмеження контактів між громадянами та державними службовцями, а також усунення бюрократичної тяганини звузить можливості для корупційних дій та матиме сприятливий вплив на національну економіку.

6. Використання нестандартних підходів. Надзвичайний стан вимагає інноваційних підходів. На початковому етапі виплата підвищених зарплат та надбавок забезпечувалась за рахунок спеціального фонду, фінансованого із зовнішніх джерел. Ув'язнені за звинуваченнями у корупції високопосадовці та особи, які ухилялися від сплати податків, звільнялися з в'язниці у разі визнання своєї провини та сплати великих штрафів.

7. Досягнення єдності цілі та тісна взаємодія. Невелика група політичних діячів на чолі з Президентом сформували ключову команду, яка поділяла спільні цінності, тісно взаємодіяла та ретельно координувала свої дії, демонструвала консолідованість. Регулярні засідання Кабінету міністрів та активні контакти з союзниками в Парламенті сприяли скоординованості дій.

8. Адаптація міжнародного досвіду до місцевих умов. Уряд використовував міжнародний досвід у плануванні реформ, адаптуючи передову практику їх реалізації з урахуванням, в міру необхідності, місцевих умов.

9. Застосування сучасних технологій. Уряд широко застосовував передові технології для обмеження контактів між державою та громадянами. Зокрема, було запроваджено подання податкової звітності в електронній формі та систему електронних платежів за послуги, а також розгорнуто мережу камер відеоспостереження за дорожнім рухом.

10. Стратегічне використання комунікацій. Використання комунікацій розпочалося з найвищих щаблів влади: позиція Президента країни щодо корупції, яка доносилась до відома громадськості, була чіткою та послідовною. ЗМІ відігравали ключову роль у розслідуванні випадків корупції та забезпеченні широкого висвітлення сенсаційних арештів підозрюваних у кримінальних діях, несплаті податків та корупції [2, С.12].

Як засвідчує аналіз, унікальною рисою подій у Грузії була потужна політична воля, підкріплена комплексним підходом, швидкими темпами розвитку, сміливістю, а також послідовністю адміністративного реформування та, що найбільш важливо, визначною роллю виконавчої влади в їх проведенні. А отже, пропонована антикорупційна реформа в Україні буде мати успіх тільки тоді, коли інститути влади зможуть сформувати нові норми правової, політичної і економічної культури. Коли корупція стане лише елементом суспільства, а не його складовою.

Використані джерела інформації:

1. Административная реформа поможет бороться с коррупцией // ГудВин.info. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novynar.com.ua/analytics/government/72994> – Назва з титул. екрану.
2. Борьба с коррупцией у сфере государственных услуг. Хроника реформ у Грузії. Вашингтон. Світовий банк, 2012. 116 с.
3. Герасименко П. Як Саакашвілі подолав корупцію в Грузії / П. Герасименко // ЕКОНОМІСТ. - 2010. - N11. - С. 59-60.
4. Корупційні ризики в публічній адміністрації // "Присяжный Поверенный" -2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osipov.kiev.ua/novosti/1021-korupcijniriziki-v-publichniy-administraciyi.html> – Назва з титул. екрану.
5. Мельник М.І. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. юр. наук : спец. 12.00.08 "Кримінальне право і кримінологія; кримінально-виконавче право" / Мельник Микола Іванович, Національна академія внутрішніх справ – Київ : Б.в., 2002 . – 31 с.
6. Перелік основних актів антикорупційного законодавства // Урядовий портал. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=243758801&cat_id=240280767 – Назва з титул. екрану.
7. Роженцова Д. Коррупция: Как из состояния стать явлением. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ubr.ua/laws-and-business/expert-advice/korruptsiia-kak-iz-sostoianiiia-stat-iavleniem-71224> – Назва з титул. екрану.
8. Стан корупції в Україні. Порівняльний аналіз загальнонаціональних досліджень: 2007–2009, 2011. Звіт за результатами соціологічних досліджень. – Київ, 2011. – 47с.
9. Толкачов О. Корупційний зашморг України // Радіо Свобода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/2064228.html> – Назва з титул. екрану.

10. Червоножка В. Корупція в Україні: як реально зменшити її масштаби // Новинар. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novynar.com.ua/analytics/government/72994> – Назва з титул. екрану.
11. Corruption Perceptions Index Results 2005 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2005.
12. Corruption Perceptions Index Results 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cpi.transparency.org/cpi2012/interactive>.
13. United Nations: E-government Survey 2012. E-Government for the People, United Nations, 2012.

Рецензент: Бакуменко В.Д., д.держ.упр., професор.

УДК 35-057.34:316.3

Колобов Ю.В.,
здобувач кафедри державного управління
філософського факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ І СУСПІЛЬСТВА В ПРОЦЕСІ ВИРОБЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО- УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Аналізується взаємодія державних службовців і суспільства під час вироблення та реалізації державно-управлінських рішень в процесі демократизації державного управління.

Анализируется взаимодействие государственных служащих и общества во время выработки и реализации государственно-управленческих решений в процессе демократизации государственного управления.

The interaction of civil servants and society in the development and implementation of state-making decisions during the process of democratization of state governance is analyzed.

Актуальність теми дослідження. Серцевиною будь-якого управління виступає певне рішення. Дієвість та якість державного управління перш за все визначається ефективністю та якістю тих рішень, які приймаються і реалізуються в ході вирішення соціальних проблем. Очевидно, що ідейно слабкі та організаційно незабезпечені рішення не створюють необхідних передумов для високоефективної діяльності. Важливою в даному контексті є проблема взаємодії державних службовців та суспільства в процесі підготовки, прийняття та реалізації державно-управлінських рішень. Адже в демократичному суспільстві державно-управлінські рішення повинні прийматися у згоді з інститутами громадянського суспільства, однією із основ їх ефективності є донесення сенсу цих рішень до населення, робота над усвідомленням громадянами